

Neither the European Union Agency for Asylum (EUAA) nor any person acting on behalf of the EUAA is responsible for the use that might be made of the information contained within this publication.

Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2022

PDF ISBN 978-92-9487-066-7 doi:10.2847/859822 BZ-06-22-117-NO-N

© Det europeiske støttekontoret på asylfeltet, 2021

Omslagsillustrasjon, Irina Strelnikova, © iStock, 2021

Gjengivelse er tillatt med kildeangivelse. Søknad om tillatelse til bruk eller gjengivelse av foto eller annet materiale som ikke er omfattet av EUAAs opphavsrett, må rettes direkte til rettighetshaverne.

Innledning til dette verktøyet

Informasjonen i dette verktøyet er på ingen måte uttømmende, men verktøyet inneholder veiledning og praktiske tips til uttak på dossier ⁽¹⁾. Målet er å gi medlemsstatene i Den europeiske union og assosierte stater (EU+) støtte i deres operative gjenbosettingsarbeid.

Hva er formålet med dette verktøyet?

Dette verktøyet gir veiledning til vurdering av en foreleggelse om gjenbosetting gjennom undersøkelse av saksmappen, dvs. basert på dokumentasjonen fra UNHCR, den såkalte «dossier», med registreringsskjemaet for gjenbosetting (RRF) ⁽²⁾ eller skjema for identifikasjonsbasert metode (IBM). Det beskriver forskjellige aktiviteter som kan måtte gjennomføres for å kunne behandle en slik anmodning. Veilederen inneholder praktisk informasjon om alle sider av dossieruttak. I veilederen er prosessen delt inn i tre. Hver del i veilederen handler om en bestemt fase av prosessen.

Hvorfor ble det laget?

Denne veilederen skal være en støtte for kommende og eksisterende gjenbosettingsland og inneholder et sett med aktiviteter som skal sikre bedre praksis når det gjelder den «dossierbaserte» metoden for uttak av flyktninger.

Hvem er denne veilederen beregnet på?

Veilederen er ment for tjenestemenn som jobber med gjenbosettingsprogrammer i eksisterende og kommende gjenbosettingsland i Europa. Den vil være nyttig for tjenestemenn som aldri har jobbet med gjenbosetting, og som kan ha nytte av ekstra veiledning, men også for tjenestemenn med mye erfaring med gjenbosetting, som kan bruke den som referansemateriale i arbeidet.

⁽¹⁾ Dette verktøyet ble opprinnelig utviklet innenfor rammen av gjenbosettingsprosjektet EU-FRANK (*Facilitating Resettlement and Refugee Admission through New Knowledge*). Prosjektet er finansiert av Det europeiske asyl-, migrasjons- og integrasjonsfondet, ledet av det svenske Migrationsverket. Som en del av overføringsprosessen fra EU-FRANK har EUAA kvalitetssikret de operative gjenbosettingsverktøyene som er utviklet i dette prosjektet.

⁽²⁾ UNHCR Resettlement Handbook, 2011, tilgjengelig på: <https://www.unhcr.org/46f7c0ee2.pdf>

Uttak på dossier

Ved organisering av et gjenbosettingsprogram kan et land velge å gjennomføre en kommisjonsreise som omfatter intervjuer med flyktninger, eller en «dossierbasert» metode for uttak av flyktninger, der uttaket baseres på intervjuene UNCHR har gjennomført og registreringsskjemaet for gjenbosetting (RRF). Denne praktiske veilederen fokuserer på uttak på dossier.

Det kan være mange grunner til å velge uttak på dossier. For eksempel fordi saken gjelder gjenbosetting fra et tilfluktsland ingen kommisjonsreiser er planlagt til, at saken haster så mye at behandlingen ikke kan vente til neste planlagte kommisjonsreise, eller at sikkerheten eller andre forhold gjør at en kommisjonsreise ikke kan gjennomføres. Ved å ta i bruk en metode der gjenbosettingssaker avgjøres på grunnlag av dokumentasjonen i saksmappen, kan gjenbosettingslandene også enklere godkjenne saker som haster eller er akutte som forelegges av UNHCR, der det kanskje ikke er mulig å gjennomføre intervju og/eller foreta en kommisjonsreise.

Med dossieruttak menes at en sak behandles utelukkende på grunnlag av tilgjengelig dokumentasjon, herunder RRF eller andre dokumenter i saksmappen, og med støtte fra nasjonale og internasjonale nøkkelaktører. Dermed kan det oppstå forsinkelser i beslutningsprosessen og informasjonsformidlingen. Dossiersakene forelegges vanligvis for ett land om gangen. Men for visse beskyttelsesproblemer kan UNHCR varsle flere gjenbosettingsland om parallelle søknader i slike situasjoner.

Gjenbosettingsland som bruker saksmappebasert uttak av flyktninger vurderer sakene UNHCR sender til dem.

Det bør fastsettes klare prosedyrer for saksmappebaserte uttak, der rollene til alle nøkkelaktørene i gjenbosettingsprosessen beskrives. Prosedyrene bør også fastsette frister for beslutningsprosessen som må overholdes, særlig ved foreleggelse av gjenbosettingssaker som haster eller er akutte.

DEL I. FORPLIKTELSE TIL GJENBOSETTING

1.2. Anmodning om foreleggelse av gjenbosettingsaker

Når et gjenbosettingsland ber UNHCR om å foreslå kandidater for gjenbosetting, sender UNHCR saksmapper som inneholder informasjon, blant annet nødvendig dokumentasjon, som er relevant for gjenbosettingslandets vurdering av gjenbosettingen av de aktuelle flyktningene. Dette skjer hovedsakelig i form av et registreringsskjema for gjenbosetting – RRF⁽³⁾.

RRF inneholder følgende:

1. saksopplysninger
2. personopplysninger
3. hovedsøkerens slektninger og ektefelle som ikke omfattes av foreleggelsen
4. asylsøknad
5. behov for gjenbosetting og prioritering
6. vurdering av særlige behov
7. kommentarer
8. erklæring
9. vedlegg

1.2. Kriterier for uttak til gjenbosetting

Gjenbosettingslandet fastsetter kriteriene for vurdering av saker i sitt gjenbosettingsprogram. Det samme gjelder for saksmappebasert uttak.

Uttakskriteriene styrer uttaksfasen. I tillegg til flyktningdefinisjonen kan et gjenbosettingsland ha flere kriterier som må vektlegges for å godta en gjenbosettings sak, avhengig av nasjonal lovgivning og forutsetninger. Følgende er eksempler på kriterier som et gjenbosettingsland kanskje vil prioritere: personer med helseutfordringer, personer utsatt for alvorlig risiko for vold og/eller tortur, overlevende etter vold og/eller tortur, sårbare grupper, som kvinnelige familieoverhoder og personer med ulik seksuell legning eller kjønnsidentitet, familier/familiegrupper eller enslige, spesifikke flyktninggrupper eller geografiske prioriteringer. Metoden UNHCR bruker for å identifisere gjenbosettingsaker, og for å prioritere mellom enkeltsaker som skal vurderes, fokuserer på beskyttelse og bestemmes ikke av gjenbosettingslandenes uttakskriterier. Gjenbosettingslandenes uttakskriterier tas imidlertid i betraktning når det avgjøres hvilket land som er aktuelt på foreleggelsestidspunktet.

1.3. UNHCRs prioriteringer og kategorier

Foreleggelse av gjenbosettingsaker prioriteres etter hastegrad i tre kategorier:

- Akuttsaker. Den sikkerhetsmessige og/eller helsemessige trusselen en flyktning står overfor krever umiddelbar avgjørelse og/eller avreise til et gjenbosettingsland. Avgjørelser i akuttsaker bør treffes i løpet av 24 timer, og avreisen må ofte organiseres i løpet av noen få dager. Slik hastebehandling kan forhindre utsendelse («refoulement») eller bidra til å redusere annen beskyttelsesrisiko.

⁽³⁾ Noen gjenbosettingsland har teknisk kapasitet til å motta gjenbosettingsaker fra UNHCR i form av en kryptert XML-fil, som (fra ultimo 2019) kan overføres direkte fra UNHCRs registrerings- og saksbehandlingssystem til gjenbosettingslandets system uten at det må sendes filer via e-post.

- **Hastesaker.** Flyktninger som er i en situasjon som krever rask gjenbosetting, men ikke like raskt som over, kategoriseres som hastesaker. Disse flyktingene har alvorlig helsemessig risiko eller andre sårbarheter som krever gjenbosetting innen 6 uker ⁽⁴⁾ etter foreleggelse.
- **Ordinære saker.** Flyktingene det gjelder har et vedvarende behov for gjenbosetting, men det haster ikke. Beslutningen om godkjenning eller avslag kan treffes innenfor ordinære uttaksprosedyrer.

UNHCR vurderer gjenbosettingsbehov på grunnlag av følgende kategorier, som er knyttet til statusen eller situasjonen til den som søker om gjenbosetting:

- flyktingens rettslige og/eller fysiske beskyttelsesbehov i tilfluktslandet (dette omfatter trussel om utsendelse)
- overlevende etter tortur og/eller vold, der repatriering eller asylforholdene kan

medføre ytterligere traumatisering og/ eller økt risiko, eller der hensiktsmessig behandling ikke er tilgjengelig

- medisinske behov, særlig livreddende behandling som ikke er tilgjengelig i tilfluktslandet
- utsatte kvinner og jenter, der beskyttelsesproblemet er særlig knyttet til kjønn
- familiegjenforening, når gjenbosetting er den eneste måten å gjenforene familiemedlemmer på når flyktingene er på flukt eller er blitt fordrevet og er atskilt av grenser eller befinner seg på et helt annet kontinent
- utsatte barn og unge, der en vurdering av barnets beste tilsier gjenbosetting
- mangel på adekvate alternative, varige løsninger, som vanligvis kun er relevante når andre løsninger ikke lar seg gjennomføre i overskuelig framtid, når gjenbosetting kan brukes strategisk og/ eller kan åpne for helhetlige løsninger.

⁽⁴⁾ 2 uker for godkjenning og 4 uker for å organisere avreise.

DEL II. FORELEGGELSE AV GJENBOSETTINGSAKER

2.1. Registrering av foreleggelse av gjenbosettingssak

Gjenbosettingssaker forelegges av UNHCRs hovedkontor i Genève, av UNHCRs regionale gjenbosettingssenter eller av UNHCRs landkontor direkte. Saken presenteres i et følgebrev eller en e-post med en RRF-fil fra UNHCR vedlagt.

Når saken er mottatt, registreres anmodningen i den nasjonale databasen, eller ved bruk av [Mal for årlig oversikt over forelagte gjenbosettingssaker](#).

For land som får finansiering fra Det europeiske asyl-, migrasjons- og integrasjonsfondet (AMIF), blir det også oppgitt hvilken AMIF-kategori som gjelder.

Om nødvendig kan man anmode om tilleggsdokumentasjon, for eksempel kopi av alle dokumenter, som pass/identitetskort, helsedokumenter eller andre underlagsdokumenter.

2.2. Anmodning om og forberedelse av en uttalelse eller et råd

Hvis det er i henhold til nasjonale standardprosedyrer, vil hver enkelt

gjenbosettingssak sjekkes før flyktningen får reise inn i landet. Når foreleggelsen mottas, oversendes den til nøkkelaktører. Dersom man anser at det er nødvendig med en uttalelse eller et råd, kan nasjonale etater og/eller nøkkelaktører kontaktes for

- innhenting av bakgrunnsinformasjon, som landinformasjon
- undersøkelse av eksklusjonsgrunner, som etter Flyktningkonvensjonen artikkel 1F ⁽⁵⁾
- gjennomføring av screening (som kontroll av sosiale medier eller EUs registreringssystemer, for eksempel EU-VIS og Schengen informasjonssystem)
- (valgfritt) vurdering av integrasjonspotensialet i samfunnet i gjenbosettingslandet
- vurdering av helsemessige aspekter
- vurdering av eventuelle konsekvenser for internasjonale relasjoner i Utenriksdepartementet

2.3. Screening av saken

Stadig flere gjenbosettingsland utfører sikkerhetsklareringer. Hvis de nasjonale prosedyrene krever det, må dossiersakene sikkerhetsklareres.

Når all informasjon og alle råd og uttalelser er innhentet og mottatt, legger saksbehandleren fram et forslag til endelig vurdering.

⁽⁵⁾ Artikkel 1F: «Bestemmelsene i denne konvensjon skal ikke ha anvendelse på personer om hvem det er alvorlig grunn til å anta at de:

- har gjort seg skyldig i en forbrytelse mot freden, en krigsforbrytelse eller en forbrytelse mot menneskeheten, således som disse forbrytelser er definert i de mellomfolkelige avtaler som tar sikte på å gi bestemmelser om slike forbrytelser;
- har gjort seg skyldig i en alvorlig ikke-politisk forbrytelse utenfor tilfluktslandet, før han fikk adgang til dette land som flyktning;
- har gjort seg skyldig i handlinger som er i strid med de Forente Nasjoners formål og prinsipper. Formålet med Flyktningkonvensjonen artikkel 1F er å avslå beskyttelse for personer som for øvrig ville vært kvalifisert for flyktningstatus, men hvis handlinger gjør dem uverdige for flyktningstatus (f.eks. fordi de selv har bidratt til å skape flyktninger), og for å hindre at flyktningstatusen blir brukt som vern mot lovlig rettsforfølgelse i hjemlandet.

DEL III. BESLUTNING OM GJENBOSETTING

3.1. Beslutningsprosessen

Praksisen for beslutningstaking varierer mellom gjenbosettingslandene. Enkelte gjenbosettingssaker kan ha åpenbare utfall, mens andre kanskje må undersøkes eller vurderes nærmere.

Informasjon om situasjonen i opprinnelseslandet og asyllandet til flyktningene det gjelder bør gis i forbindelse med forhåndsutvelgelsen. Landinformasjon og informasjon om asyllandet ut over det som allerede finnes i RRF, kan gis av UNHCR og andre organisasjoner, for eksempel ambassade og NGO-er som arbeider med internasjonal beskyttelse. Man finner også relevant informasjon i mange kilder på internett (Amnesty International, Human Rights Watch, Accord, Refworld og EUAs COI-portal).

Et vurderingsskjema kan brukes om nødvendig.

Beslutningen registreres i den nasjonale databasen og/eller i [Mal for årlig oversikt over forelagte gjenbosettingssaker](#).

Av ulike årsaker (f.eks. at en uttalelse eller et råd ikke er mottatt, eller når det er nødvendig med ytterligere undersøkelser) kan det hende at saksbehandleren ikke ennå kan treffe noen beslutning. I disse tilfellene må UNHCR informeres.

Hvis en beslutning ikke kan treffes på grunnlag av artikkel 1F, finnes følgende alternativer for å innhente informasjon:

1. Stille UNHCR flere spørsmål, for eksempel anmode om bestemte dokumenter. UNHCR vil da, med utgangspunkt i egne retningslinjer for til personvern, prøve å besvare denne

tilleggsanmodningen, enten ved å sjekke informasjonen i saksmappen eller om nødvendig ved å kontakte flyktningen på nytt.

2. Gjennomføre en videokonferanse med gjenbosettingskandidaten(e).

Husk at store forsinkelser i beslutningsprosessen kan få betydelige konsekvenser for søkeren.

3.2. Underretning om beslutningen

UNHCR skal underrettes om beslutningen. Underretningen om en beslutning bør skje som avtalt med UNHCR, for eksempel i form av en formell beslutning per brev eller e-post for hver enkeltsak (innvilgelse/avslag). Beslutningene bør sendes til kontaktpunktet ved UNHCRs hovedkontor, UNHCRs regionale gjenbosettingssenter eller UNHCRs landkontor.

Når UNHCR blir underrettet om beslutningen, bør det samtidig avtales en frist for når flyktningen skal underrettes om beslutningen. Denne fristen må også tas i betraktning. Etter denne fristen kan også andre nøkkelaktører (som IOM eller ambassaden) informeres. I tilfeller der disse organisasjonene trenger å få beslutningene før fristen som er avtalt med UNHCR, bør det gjøres helt klart at flyktningene ikke bør få informasjon om beslutningen fra andre organisasjoner enn UNHCR – med mindre nasjonal praksis fastsetter en plikt til det.

Når en sak blir avslått, er det god praksis å gi UNHCR en begrunnelse for avslaget. Dersom det ikke er mulig å gi en detaljert begrunnelse, kan det gis en mer generell begrunnelse, for eksempel at saken er avslått av sikkerhetshensyn, av grunner knyttet til inklusjons-/eksklusjonskriteriene (prejudisielle avgjørelser) eller på grunn av

integrasjonspotensial eller av medisinske årsaker (ikke-prejudisielle avgjørelser). Da kan UNHCR gå gjennom saken på nytt og bringe på det rene hvilke utsikter det er for at saken vil føre fram om den forelegges for et annet gjenbosettingsland. Kunnskap om begrunnelsen for avslaget kan også hjelpe ved rådgivning til flyktningene. Det vil også sette UNHCR i stand til å informere det nye gjenbosettingslandet om begrunnelsen for det tidligere avslaget dersom saken blir forelagt på nytt. Dersom det nye landet saken forelegges for ikke er kjent med begrunnelsen for det forutgående avslaget, er det mye større risiko for at saken blir avslått nok en gang.

3.3. Kommunikasjons-tidspunkt

Vanligvis bør UNHCR underrettes om en beslutning så raskt som mulig. Det er god praksis å drøfte spørsmålet om når beslutningene bør kommuniseres med UNHCR. Prioriteringen av sakene (akuttsaker og hastesaker) bør selvsagt tas i betraktning.

3.4. Overføringsprosedyrer

Bruk de nasjonale prosedyrene eller [Sjekkliste ved overføring](#) ved overføring til gjenbosettingslandet.

